

Presenting a model in order to determine the relationship between the educational infatuation, Creativity, and achievement with Educational self-actualization Based on mediation of educational seriousness

ارائه مدلی جهت تعیین رابطه بین شیفتگی تحصیلی، خلاقیت تحصیلی و موفقیت تحصیلی با خودشکوفایی تحصیلی مبتنی بر میانجی‌گری جدیت تحصیلی

Simin Naghsh, Ahmad Ali Foroughi Abari, Farhad Shafiepour Motlagh

¹ PhD student in planning distance education, Department of Educational Sciences and Psychology, Payamenoor University, Tehran, Iran

² Professor of Department of Educational Sciences, Islamic Azad University Esfahan (Khorasgan) Branch, Isfahan, Iran

³ Assistant Professor of Department of Educational Sciences, Islamic Azad University Mahallat Branch, Mahallat, Iran

سیمین نقش^{*}، احمد علی فروغی ابری، فرهاد شفیعی پور مطلق

^۱ دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی آموزش از دور، تهران، ایران
^۲ استاد گروه علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران
^۳ استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد محلات، محلات، ایران

Abstract

The purpose of the present study has been to determine the relationship between the educational infatuation, Creativity, and achievement with educational self-actualization based on mediation of educational seriousness. The method of the current research has been descriptive-correlational. The statistical population of this research was all the students of Isfahan high schools in 2012-2013. There were 142380 students (61067 boys, 81313 girls). By using the multistage cluster random sampling method 382 people have been chosen. The research tools include 5 types of questionnaires: 1. the creativity questionnaire of Abedi containing dynamic, extension, initiative, and flexibility dimensions 2. A researcher-made questionnaire of educational infatuation comprising four aspects of declared educational motivation, expressed educational motivation, tested educational motivation, and listed educational motivation 3. A researcher-made questionnaire of Educational achievement including the entering education, undergraduate education and graduation aspects 4. A researcher-made questionnaire of educational seriousness; and 5. A researcher-made questionnaire of educational self-actualization. Cronbach's alpha (r) was used to consider reliability and the face validity was used to investigate the questionnaires validity. Generally the research results showed that there is a meaningful and positive relationship between the educational infatuation, Creativity, and achievement with educational self-actualization. The educational seriousness mediates the relationship between the triple- affective factors with educational self-actualization.

Keywords: Educational seriousness, educational creativity, educational self-actualization, educational infatuation, educational achievement.

چکیده

هدف پژوهش حاضر، تعیین رابطه بین شیفتگی تحصیلی، خلاقیت تحصیلی و موفقیت تحصیلی با خودشکوفایی تحصیلی مبتنی بر میانجی‌گری جدیت تحصیلی بوده است. روش پژوهش حاضر، توصیفی از نوع همبستگی بوده است. جامعه آماری مورد مطالعه این تحقیق را کلیه دانش‌آموزان دوره متوسطه آموزش و پرورش شهر اصفهان در سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ به تعداد ۱۴۲۳۸۰ نفر (۶۱۰۶۷ نفر پسر و ۸۱۳۱۳ نفر دختر) تشکیل داده‌اند. برای انتخاب نمونه از روش تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای استفاده شده است. بر اساس فرمول ذیل تعداد ۳۸۲ نفر برای تحقیق به طور تصادفی انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش مشتمل بر ۵ نوع پرسشنامه بوده است: ۱- پرسشنامه خلاقیت عابدی مشتمل بر ابعاد سیالی، بسط، ابتکار و انعطاف‌پذیری ۲- پرسشنامه محقق ساخته شیفتگی تحصیلی مشتمل بر ۴ بعد رغبت تحصیلی اظهار شده، رغبت تحصیلی ابراز شده، رغبت تحصیلی آزمون شده، رغبت تحصیلی فهرست شده ۳- پرسشنامه محقق ساخته موفقیت تحصیلی مشتمل بر ۳ بعد ورود تحصیلی، حین تحصیلی و فارغ التحصیلی ۴- پرسشنامه محقق ساخته جدیت تحصیلی ۵- پرسشنامه محقق ساخته خودشکوفایی تحصیلی. از آلفای کرونباخ برای بررسی اعتبار و از روایی صوری نیز برای بررسی روایی پرسشنامه‌ها استفاده شد. به طور کلی نتایج تحقیق نشان داد، بین شیفتگی تحصیلی، خلاقیت تحصیلی و موفقیت تحصیلی با خودشکوفایی تحصیلی، رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. جدیت تحصیلی، رابطه بین عوامل سه‌گانه اثرگذار با خودشکوفایی تحصیلی را میانجی‌گری می‌کند.

واژگان کلیدی: جدیت تحصیلی، خلاقیت تحصیلی، خودشکوفایی تحصیلی، شیفتگی تحصیلی، موفقیت تحصیلی

مقدمه

داده اند که عواملی از قبیل شیفتگی تحصیلی، خلاقیت تحصیلی و موفقیت تحصیلی با خودشکوفایی تحصیلی دانش آموزان رابطه معناداری دارند (Hooman, 1987؛ 2004؛ Fardanesh, 2006؛ Ansari & Oskrochi). مطالعه شاهسونی (Shahsavani, 2000)، نشان داده است که شیفتگی تحصیلی در قالب رغبت تحصیلی قابل بررسی است. رغبت تحصیلی دانش آموزان را می توان به صورت های مختلف جستجو کرد، از قبیل رغبت های اظهار شده توسط دانش آموز، رغبت های ابراز شده، رغبت های آزمون شده و بالاخره رغبت های فهرست شده. خلاقیت به عنوان عامل دیگر اثرگذار بر شکوفایی تحصیلی است. از نظر سانتراک (Santrock, 2004) خلاقیت توانایی اندیشیدن درباره امور به راه های تازه و غیرمعمول و رسیدن به راه حل های منحصر به فرد برای مسائل است (Seif, 2008). تورنس (1998) Torrance)، خلاقیت را به عنوان سازه ای فرض می کند که چهار عنصر سیالی، انعطاف پذیری، اصالت و مهارت را در بر می گیرد (Babapoor, 1999). وی در تعریف سیالی، به تعداد کل عقاید و پاسخ های مرتبط (Relevant)، معنادار (Meaningful) و قابل تفسیر اشاره دارد. در خصوص رابطه بین موفقیت تحصیلی و خودشکوفایی تحصیلی، مطالعات Shah (1990)، نشان داد که انگیزه پیشرفت تحصیلی با پیشرفت تحصیلی تأثیر مثبت و مستقیم دارد (Seif, 2008). نتایج پژوهش یوسفی و همکاران (Yousofi et al, 2009) نشان دادند که بین انگیزه پیشرفت تحصیلی با پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار وجود دارد. با وجودی که مطالعات یاد شده نشان داده اند که بین موفقیت تحصیلی با خودشکوفایی رابطه معناداری وجود دارد ولی این رابطه مستلزم تلاش تحصیلی یا به عبارتی جدیت تحصیلی است. آتکینسون (Atkinson, 2000)، به نقل از بهرامی و رضوانی (Bahrami & Rezvani 2006)، در پژوهش خود بدین نتیجه رسید که اشخاصی که از نظر نیاز به پیشرفت تحصیلی در سطح بالایی قرار دارند، بیشتر متمایل به تحصیلات و کسب نمره بالاتر و فعالیت های فوق برنامه هستند. مطالعات عابدی (Abedi, 2008) نشان داد که غالب رفتارهایی که

خودشکوفایی تحصیلی دانش آموزان از جمله اهداف عالی آموزش و پرورش است. سازه خودشکوفایی بعد از پنجاه سال از فرمول بندی اولیه آن توسط راجرز (Rogers, 1951) و مازلو (Maslow, 1954)، هنوز هم به عنوان سازه ای تأثیرگذار، دارای کاربردهای مهم برای روانشناسی و دارای ارزش اکتشافی (Heuristic value) بالا قلمداد می شود (Shahsavani, 2000). خودشکوفایی از نظر گولد اشتاین در واقع همان انگیزه تشخیص استعدادها در فرد است. با خودشکوفایی، فرد به تحقق خویشتن و آنچه که ظرفیت آن را دارد، می رسد. خود شکوفایی (self-actualization) میل به بهتر و بهتر شدن نسبت به آنچه که یک فرد هست و آن چیزی شدن که یک فرد ظرفیت شدن آن را دارد. در تئوری نیازهای مازلو (Maslow) بیان شده، اساساً برابر است با اهداف برای تحصیل و خلاقیت که توسط مدرسان و روانشناسان حمایت شده است (Burlison, 2005). به عبارت دیگر، خودشکوفایی فرایند رشد کردن به صورتی است که فرد وابستگی به دیگران، حالت دفاعی، کم کاری و کم رویی را پشت سر می گذارد و به سوی ارزیابی های معقول، جرأت آفریدن و کاویدن پیش می رود. خودشکوفایی تحقق بخشیدن به استعدادها، توانش ها و امکاناتمان است (Shneiderman, 1999).

خودشکوفایی را می توان «توانایی درک ظرفیت های بالقوه و انجام چیزی که می توان انجام داد، تلاش برای انجام دادن و لذت بردن» تعریف نمود. خود شکوفایی، شایستگی است که افراد را قادر می سازد دست به هدف یابی بزند و سپس خودشان به همان هدف های مطرح شده نائل شوند. خودشکوفایی تحصیلی، درک ظرفیت های یادگیری و تلاش برای تحقق بخشیدن به آنهاست. اصطلاح خودشکوفایی برای اولین بار توسط «کورت گولد اشتاین» (Kurt Gould Stein) به کار رفت. به نظر او این انگیزه اصلی و در حقیقت تنها انگیزه واقعی فرد است و سایر انگیزه ها صرفاً تجلی آن به حساب می آید (Shahny Yeelagh, 2005). باتوجه به اهمیت خودشکوفایی، توجه به آن و عوامل مؤثر بر آن بسیار ضروری است. بررسی های بعمل آمده نشان

در سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ به تعداد ۱۴۲۳۸۰ نفر (۸۱۳۱۳ دختر و ۶۱۰۶۷ پسر) تشکیل می‌دهند. برای انتخاب نمونه از روش تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای استفاده می‌شود. بر اساس فرمول ذیل تعداد ۳۸۲ نفر برای تحقیق به طور تصادفی انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش مشتمل بر پنج نوع پرسشنامه بوده است: ۱. پرسشنامه خلاقیت عابدی (۱۳۷۲) مشتمل بر ابعاد سیالی، بسط، ابتکار و انعطاف‌پذیری است. ضریب همسانی درونی با استفاده از آلفای کرونباخ برای خرده آزمون‌های سیالی، انعطاف‌پذیری، ابتکار و بسط روی ۲۲۷۰ دانش‌آموزان اسپانیایی به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۶۶، ۰/۶۱ و ۰/۶۱ به دست آمده است (Auzmendi, Villa & Abedi, 1996).

با روش تنصیف ضریب کل آزمون ۰/۸۷، سیالی ۰/۷۸، انعطاف‌پذیری ۰/۶۳، ابتکار ۰/۴۰، و بسط ۰/۶۷ به دست آمده که کلیه آنها در سطح ۰/۰۱ معنادار بوده است. دائمی و مقیمی بارفروش (2004) پایایی آزمون خلاقیت عابدی (Abedi, 1993) را با روش بازآزمایی و روش همسانی درونی آلفای کرونباخ به دست آورده‌اند که ضریب همبستگی در مقوله سیالی ۰/۰۲۳، بسط ۰/۴۴، ابتکار ۰/۴۱۶ و انعطاف‌پذیری ۰/۵۹۵ به دست آمده است. در پژوهش حاضر ضریب همسانی درونی با استفاده از آلفای کرونباخ در مقوله سیالی، بسط، ابتکار و انعطاف‌پذیری به ترتیب ۰/۶۷، ۰/۴۸، ۰/۶۸، ۰/۵۵ به دست آمده است. ۲- پرسشنامه محقق ساخته شیفتگی تحصیلی مشتمل بر چهار بعد رغبت تحصیلی اظهار شده، رغبت تحصیلی ابراز شده، رغبت تحصیلی آزمون شده، رغبت تحصیلی فهرست شده و بیست گویه است. پایایی این پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه و مقادیر آن برای رغبت تحصیلی اظهار شده، رغبت تحصیلی ابراز شده، رغبت تحصیلی آزمون شده، رغبت تحصیلی فهرست شده به ترتیب ۰/۸۲، ۰/۷۶، ۰/۸۰، ۰/۷۸ به دست آمد. ۳- پرسشنامه محقق ساخته موفقیت تحصیلی مشتمل بر سه بعد ورود تحصیلی، حین تحصیلی و فارغ التحصیلی و پانزده گویه است. پایایی این پرسشنامه نیز با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه و مقادیر آن برای سه بعد موفقیت تحصیلی یعنی ورود تحصیلی، حین تحصیلی و فارغ التحصیلی به ترتیب ۰/۷۶، ۰/۷۷ و

انگیزه تحصیلی را نشان می‌دهند عبارتند از پافشاری برای انجام تکالیف دشوار، سخت کوشی یا کوشش در جهت یادگیری در حد تسلط و انتخاب تکالیفی که به تلاش نیاز دارند. یافته‌های کوپر و همکاران (Cooper et al., 1999) و تراوتوین و همکاران (Trautwein et al., 2002)، نشان دادند که بین میزان ساعات انجام تکالیف درسی در منزل و فعالیت‌های تحصیلی دانش‌آموزان با پیشرفت تحصیلی آنها رابطه معناداری وجود دارد. نتایج پژوهش لواسانی و همکاران (Lavasani et al., 2007)، نشان داد که بین فعالیت تحصیلی با انگیزه پیشرفت تحصیلی و هوش هیجانی رابطه معناداری ملاحظه می‌شود. نتایج پژوهش عسگری و همکاران (Askari et al., 2007). تحت عنوان «رابطه بین شادکامی، خودشکوفایی، سلامت روان و عملکرد تحصیلی با دوگانگی جنسی در دانشجویان دختر و پسر واحد علوم و تحقیقات مرکز اهواز»، نشان داد که بین متغیرهای شادکامی و دوگانگی جنسی، بین خودشکوفایی و دوگانگی جنسی، بین سلامت روان و دوگانگی جنسی، بین شادکامی و خودشکوفایی، بین سلامت روان و سلامت روان، بین خودشکوفایی و سلامت روان روابط معناداری به دست آمد ($p < 0/001$). ولی بین شادکامی و دوگانگی جنسی در دختران رابطه معناداری مشاهده گردید ($P < 0/001$). نتایج تحقیقات نظامی (Nezami, 1997) در زمینه عملکرد تحصیلی، خلاقیت و سازگاری اجتماعی نشان می‌دهند خلاقیت و سازگاری اجتماعی افزایش دهنده و ارتقا دهنده عملکرد دانش‌آموزان است، به طوری که افراد خلاق و سازگار تحصیلی و محیطی از پیشرفت تحصیلی خوبی نیز برخوردارند. مدل مفهومی پژوهش بر اساس مطالعات نظریات و نیز نتایج تحقیقات یاد شده در خصوص رابطه بین شیفتگی تحصیلی، خلاقیت تحصیلی و موفقیت تحصیلی با خودشکوفایی تحصیلی مبتنی بر میانجی‌گری جدید تحصیلی به شکل شماره ۱ ترسیم شده است.

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر، توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری مورد مطالعه این تحقیق را کلیه دانش‌آموزان مدارس دولتی دوره متوسطه آموزش و پرورش شهر اصفهان

n - تعداد افراد نمونه
 N - تعداد افراد جامعه
 Z - مقدار از جدول کای اسکور برای یک درجه
 آزادی در سطح اطمینان = ۱/۹۶
 P - نسبت جمعیت که ۰/۵ در نظر گرفته شده
 است
 d - درجه دقت نسبت بیان شده

$$n = \frac{Z^2 NP(1-P)}{d^2(N-1) + Z^2 P(1-P)}$$

$$n = \frac{1.96^2 \times 58886 \times 0.5 \times (1-0.5)}{(0.05)^2 \times (58886-1) + 1.96^2 \times 0.5 \times (1-0.5)} = 381.6700 \approx 382$$

تحصیلی (۳۴۵/۰=r)، خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد انعطاف‌پذیری و خودشکوفایی تحصیلی (۸۰۷/۰=r)، موفقیت تحصیلی مبتنی بر ورود تحصیلی و خودشکوفایی تحصیلی (۸۹۴/۰=r)، موفقیت تحصیلی مبتنی بر حین تحصیلی و خودشکوفایی تحصیلی (۸۳۲/۰=r)، موفقیت تحصیلی مبتنی بر فارغ‌التحصیلی و خودشکوفایی تحصیلی (۵۶۳/۰=r)، رابطه مثبت و معنادار بوده است. این امر نشان می‌دهد که فرضیه اول تأیید می‌شود.

فرضیه دوم

۲. جدیت تحصیلی، رابطه بین عوامل سه گانه اثرگذار با خودشکوفایی تحصیلی را میانجی‌گری می‌کند. جدول شماره ۲ نشان داد که اثر مستقیم رغبت تحصیلی فهرست شده (۱۵۶/۰)، رغبت تحصیلی آزمون شده (۱۲۱/۰)، رغبت تحصیلی ابراز شده (۱۷۸/۰)، رغبت تحصیلی اظهار شده (۱۴۸/۰)، خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد سیالی (۱۵۴/۰)، خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد بسط (۲۰۴/۰)، خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد ابتکار (۲۹۰/۰)، خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد انعطاف‌پذیری (۱۷۵/۰)، موفقیت تحصیلی مبتنی بر ورود تحصیلی (۱۹۳/۰)، موفقیت تحصیلی مبتنی بر حین تحصیلی (۱۳۰/۰)، موفقیت تحصیلی مبتنی بر

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از دو بخش آمار توصیفی شامل جدول توزیع فراوانی، میانگین، درصد، انحراف معیار و بخش آمار استنباطی روش همبستگی پیرسون و مدل تحلیل مسیر و نرم افزار spss 21 استفاده به عمل آمده است.

یافته‌های پژوهش

فرضیه اول

۱. بین شیفتگی تحصیلی، خلاقیت تحصیلی و موفقیت تحصیلی با خودشکوفایی تحصیلی، رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.

چنانکه در جدول شماره ۱ مشاهده می‌شود، بین جدیت تحصیلی و خودشکوفایی تحصیلی (۵۳۷/۰=r)، انگیزه تحصیلی و خودشکوفایی تحصیلی (۲۵۶/۰=r)، رغبت تحصیلی فهرست شده و خودشکوفایی تحصیلی (۳۷۵/۰=r)، رغبت تحصیلی آزمون شده و خودشکوفایی تحصیلی (۵۱۲/۰=r)، رغبت تحصیلی ابراز شده و خودشکوفایی تحصیلی (۴۲۶/۰=r)، رغبت تحصیلی اظهار شده و خودشکوفایی تحصیلی (۶۴۷/۰=r)، خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد سیالی و خودشکوفایی تحصیلی (۵۸۷/۰=r)، خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد بسط و خودشکوفایی تحصیلی (۴۸۳/۰=r)، خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد ابتکار و خودشکوفایی

ارائه مدلی جهت تعیین رابطه بین شیفستگی تحصیلی ... / ۱۳۹

پذیری (۰/۰۴۴)، موفقیت تحصیلی مبتنی بر ورود تحصیلی (۰/۰۳۸)، موفقیت تحصیلی مبتنی بر حین تحصیلی (۰/۰۱۹)، موفقیت تحصیلی مبتنی بر فارغ التحصیلی (۰/۰۴۳) معنادار بوده است. این امر بیانگر این است که فرضیه دوم تأیید شده است.
بر اساس نتایج جدول شماره ۳، شاخص GFI برابر با ۰/۹۵ و شاخص AGFI برابر با ۰/۹۳ بوده که حاکی از برازندگی مدل است.

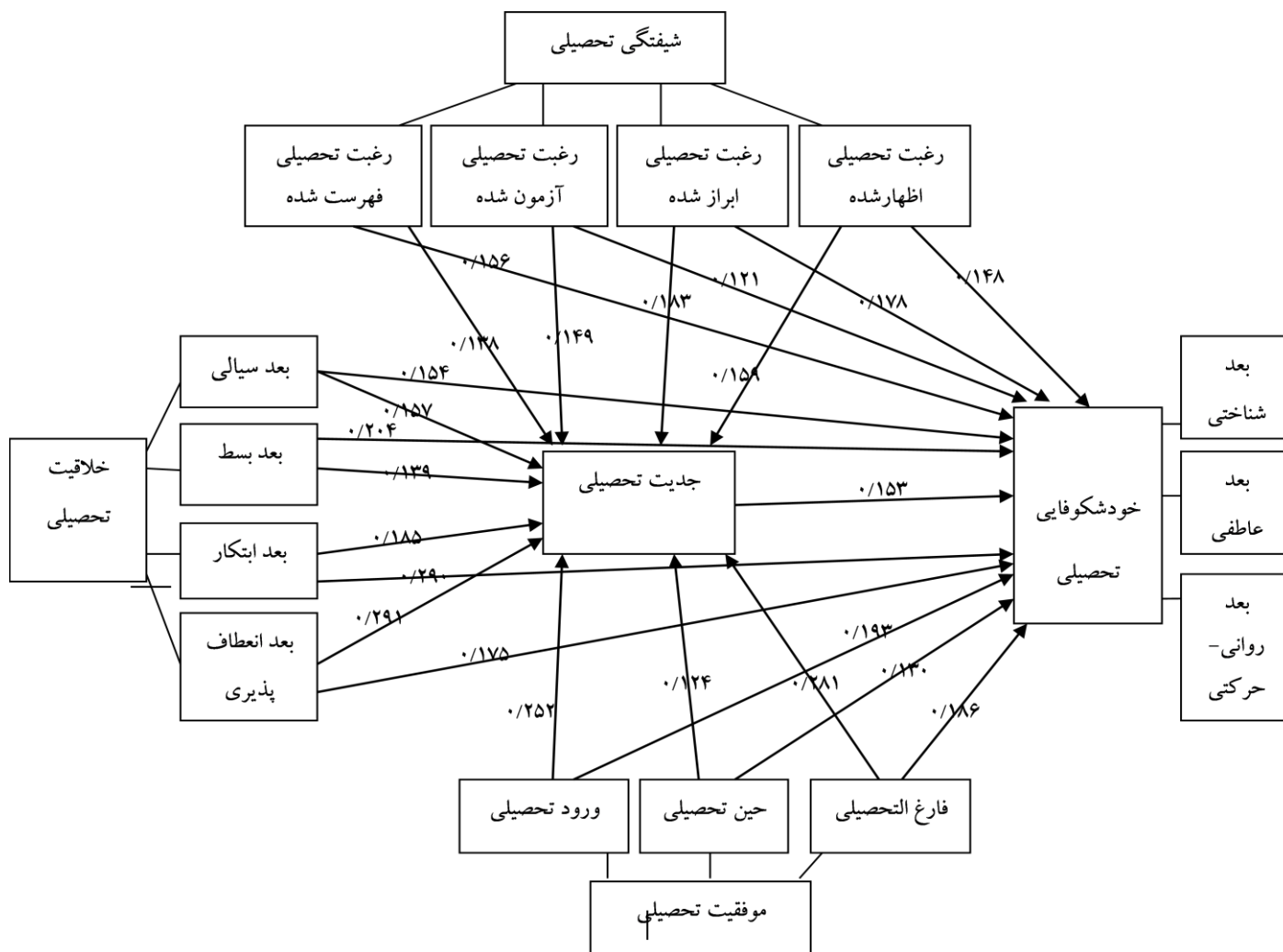
فارغ التحصیلی (۰/۱۸۶) معنادار بوده است. اثر غیرمستقیم رغبت تحصیلی فهرست شده (۰/۰۲۱)، رغبت تحصیلی آزمون شده (۰/۰۲۲)، رغبت تحصیلی ابراز شده (۰/۰۲۷)، رغبت تحصیلی اظهار شده (۰/۰۲۴)، خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد سیالی (۰/۰۲۴)، خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد بسط (۰/۰۲۱)، خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد ابتکار (۰/۰۲۸)، خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد انعطاف

جدول ۱ - همبستگی بین متغیرهای پژوهشی

ردیف	متغیرهای پژوهش	میانگین	انحراف معیار	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۱	خود شکوفایی تحصیلی	۴/۴۴	۲/۳۱	-													
۲	جدیت تحصیلی	۲۱/۴۲	۳/۱۴	۰/۵۳۷	-												
۳	انگیزه یادگیری	۳۵/۲۷	۶/۳۹	۰/۲۵۶	۰/۸۷۰	-											
۴	رغبت تحصیلی فهرست شده	۲۸/۱۶	۷/۲۳	۰/۳۷۵	۰/۳۶۹	۰/۳۷۹	-										
۵	رغبت تحصیلی آزمون شده	۳۱/۸۳	۶/۲۶	۰/۵۱۲	۰/۴۸۰	۰/۳۸۰	۰/۲۵۶	-									
۶	رغبت تحصیلی ابراز شده	۲۷/۳۴	۱۲/۴۶	۰/۶۲۶	۰/۵۲۲	۰/۴۹۲	۰/۴۶۹	۰/۳۷۴	-								
۷	رغبت تحصیلی اظهار شده	۲۶/۲۳	۹/۲۴	۰/۶۴۷	۰/۲۲۹	۰/۳۱۲	۰/۴۱۷	۰/۶۳۰	۰/۴۸۵	-							
۸	خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد سیالی	۴۳/۳۱	۶/۳۶	۰/۵۷۷	۰/۵۷۷	۰/۵۷۷	۰/۴۱۸	۰/۳۵۲	۰/۴۷۷	۰/۲۷۶	-						
۹	خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد بسط	۱۸/۶۹	۷/۳۴	۰/۳۷۷	۰/۴۷۰	۰/۳۳۷	۰/۷۳۳	۰/۵۲۷	۰/۲۵۹	۰/۳۷۹	۰/۳۵۹	-					

۰/۲۱۹	۰/۰۴۴	۰/۱۷۵	۰/۲۹۱	۰	۰/۲۹۱	۹	خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد انعطاف پذیری
۰/۲۳۱	۰/۰۳۸	۰/۱۹۳	۰/۲۵۲	۰	۰/۲۵۲	۱۰	موفقیت تحصیلی مبتنی بر ورود تحصیلی
۰/۱۴۹	۰/۰۱۹	۰/۱۳۰	۰/۱۲۴	۰	۰/۱۲۴	۱۱	موفقیت تحصیلی مبتنی بر حین تحصیلی
۰/۲۲۹	۰/۰۴۳	۰/۱۸۶	۰/۲۸۱	۰	۰/۲۸۱	۱۲	موفقیت تحصیلی مبتنی بر فارغ التحصیلی

شکل ۲ - مدل تجربی پژوهش در خصوص تعیین رابطه بین شیفتگی تحصیلی، خلاقیت تحصیلی، و موفقیت تحصیلی با خودشکوفایی تحصیلی مبتنی بر میانجی‌گری جدیدیت تحصیلی

جدول ۳ - برازندگی مدل پیشنهادی پژوهش در خصوص تعیین رابطه بین عوامل اثرگذار بر خودشکوفایی تحصیلی مبتنی بر میانجی‌گری جدیت تحصیلی

شاخص‌های برازندگی	برآورد
شاخص نیکویی برازش (GFI)	۰/۹۵
شاخص تعدیل شده نیکویی برازش (AGFI)	۰/۹۳
ریشه استاندارد شده میانگین مجذور باقی مانده‌ها (RMSEA)	۰/۲۷۲
مجذور کا (χ^2)	۲۶۴/۵۲
درجه آزادی (df)	۲۷

بحث و نتیجه‌گیری

یکی از وظایف بسیار مهم نظام آموزش و پرورش جامعه، ایجاد خود شکوفایی در ذهن دانش‌آموزان است. خود شکوفایی را می‌توان ابراز خود به عنوان یک شخصیت بی‌همتا دانست. خود شکوفایی، نیازمند خود آگاهی است. مدارس، دبیرستان‌ها و دانشگاه‌ها باید دانش‌آموزان و دانشجویان را نسبت به توانایی‌ها و استعدادشان آگاه سازند. آنان در آغاز تحصیل باید این حقیقت مهم را بدانند که خود بی‌همتایی را می‌سازند و آینده بی‌همتایی را هم خواهند داشت. همین که دانش‌آموز بالغ شد، باید اساس بی‌همتا شدن را در او عمیق و کامل کرد. او بایستی از همان سال اول مدرسه، به بی‌همتایی هر یک از اطرافیان خود نیز پی ببرد. بدون اعتقاد به زیستن برای خود شکوفایی و یاری دیگران در شکوفایی خویش، تلاش برای پرداختن به خود، به نوعی انحطاط ناسالم خود پرستی منجر می‌شود. خودخلاق برای شکوفایی درست، به خودهای دیگر نیازمند است (Lotf Abadi, 2000). لذا با توجه به اهمیت خودشکوفایی سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان و معلمان باید توجه ویژه‌ای به خودشکوفایی و عوامل مؤثر بر آن داشته باشند و مربیان تعلیم و تربیت باید برنامه‌های درسی، روش‌های آموزشی و شیوه‌های ارزشیابی خود را بر اساس خصوصیات خودشکوفایی و رفتارهای آن تنظیم و اجرا کنند. تبدیل توانایی‌های بالقوه افراد به اعمال کیفی،

شخصی، با توجه به نیازهای شناختی و عاطفی و سرانجام دست یافتن به خودشکوفایی و استقلال عمل و تسهیل رشد همه جانبه و رسیدن به توانایی خودارزشیابی و خودتنظیمی باید در برنامه‌های درسی گنجانیده شود (Safari, 2003). مطالعات هومن (Hooman, ۱۹۸۷)؛ فردانش (Fardanesh, 2004)؛ نتایج انصاری و اسکرچی (Ansari, 2006)؛ نشان داده‌اند که خودشکوفایی تحصیلی مستلزم شیفتگی تحصیلی، خلاقیت تحصیلی و موفقیت تحصیلی است. مطالعه شاهسونی (Shahsavani, 2000)، نشان داده است که شیفتگی تحصیلی در قالب رغبت تحصیلی قابل بررسی است. نتایج تحقیق حاضر، نشان داد که رابطه بین رغبت تحصیلی فهرست شده و خودشکوفایی تحصیلی ($r=0/375$)، رغبت تحصیلی آزمون شده و خودشکوفایی تحصیلی ($r=0/512$)، رغبت تحصیلی ابراز شده و خودشکوفایی تحصیلی ($r=0/426$)، رغبت تحصیلی اظهار شده و خودشکوفایی تحصیلی ($r=0/647$)، مثبت و معنادار بوده است. نیز نتایج تحقیق نشان داد رابطه بین خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد سیالی و خودشکوفایی تحصیلی ($r=0/587$)، خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد بسط و خودشکوفایی تحصیلی ($r=0/483$)، خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد ابتکار و خودشکوفایی تحصیلی ($r=0/345$)، خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد انعطاف پذیری و خودشکوفایی تحصیلی ($r=0/807$)، مثبت و معنادار بوده

به پیشرفت تحصیلی در سطح بالایی قرار دارند، بیشتر متمایل به تحصیلات و کسب نمره بالاتر و فعالیت‌های فوق برنامه هستند. مطالعات عابدی (Abedi, 2008) نشان داد که غالب رفتارهایی که انگیزه تحصیلی را نشان می‌دهند عبارتند از پافشاری برای انجام تکالیف دشوار، سخت کوشی یا کوشش در جهت یادگیری در حد تسلط و انتخاب تکالیفی که به تلاش نیاز دارند. یافته‌های کوپر و همکاران (Cooper, 1999)، نتایج تحقیق تراوتوین و همکاران (Trautwein et al., 2002)، با نتایج این تحقیق منطبق هستند.

منابع

Abedi, A. (2008). "Investigating Relation of Educational Achievement of Male and Female High School Students of Isfahan to Their Family and Personality Features", research plan of the Research Council of Education Office of Isfahan Province. [Persian]

Ansari E W, Oskrochi R. (2006). "What matters most? Predictors of student satisfaction in public health education courses". Public Health, pp462-473 .

Askari, P.; Ahadi, H.; Mazaheri, M.; Enayati, M.; Heidari, A. (2007). "Relation of Happiness, Self-Actualization, Mental Health and Educational Performance to Sexual Duality in Female and Male Students of Science and Research Center of Ahvaz", Journal of Knowledge and Research in Psychology, Islamic Azad University of Khorasgan (Isfahan), serial No. 33, fall. [Persian]

Atkinson R. K., Derry S. J., Renkl A., Wortham D. W. (2000). "Learning from examples: Instructional principles from the worked examples research". Review of Educational Research 70: 181–214. doi:10.3102/00346543070002181

Auzmendi, E., Villa, A., & Abedi, J. (1996). "Reliability and validity of a newly-constructed multiple-choice creativity instrument". Creativity Research Journal, 9 (1), 89-95. [Persian]

Babapoor, J. (1999). "Creativity, Description, Restrictions and methods to Build Creativity",

است. مطالعات سانتراک (Santrak, 2004)، تورنس (Torrance, 1998)، نیز نشان دادند که از طریق خلاقیت، فرد به راه‌های تازه و غیرمعمول و منحصر به فرد برای مسائل دست می‌یابد و بدین روش به سطحی از خودشکوفایی تحصیلی می‌رسد. رابطه بین موفقیت تحصیلی مبتنی بر ورود تحصیلی و خودشکوفایی تحصیلی (= $r=0.894$)، موفقیت تحصیلی مبتنی بر حین تحصیلی و خودشکوفایی تحصیلی (= $r=0.832$)، موفقیت تحصیلی مبتنی بر فارغ التحصیلی و خودشکوفایی تحصیلی (= $r=0.563$)، رابطه مثبت و معنادار بوده است. مطالعات شه (Shah, 1990)، نیز نشان داد که انگیزه موفقیت بر پیشرفت تحصیلی تأثیر مثبت و مستقیم دارد (Seif, 2008). گانج و سنت پیر (Gange & Stpere, 2001)، کوسولیس و کامپل (Koutsoulis & Campell, 2001) نشان دادند که بین انگیزه پیشرفت تحصیلی با پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار وجود دارد. همچنین نتایج تحقیق نشان داد، جدیت تحصیلی، رابطه بین عوامل سه گانه (شیفتگی تحصیلی، خلاقیت تحصیلی، و موفقیت تحصیلی) اثرگذار را با خودشکوفایی تحصیلی میانجی‌گری می‌کند. اثر غیر مستقیم مستقیم رغبت تحصیلی فهرست شده (= 0.21)، رغبت تحصیلی آزمون شده (= 0.22)، رغبت تحصیلی ابراز شده (= 0.27)، رغبت تحصیلی اظهار شده (= 0.24)، خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد سیالی (= 0.24)، خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد بسط (= 0.21)، خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد ابتکار (= 0.28)، خلاقیت تحصیلی مبتنی بر بعد انعطاف پذیری (= 0.44)، موفقیت تحصیلی مبتنی بر ورود تحصیلی (= 0.38)، موفقیت تحصیلی مبتنی بر حین تحصیلی (= 0.19)، موفقیت تحصیلی مبتنی بر فارغ التحصیلی (= 0.43) معنادار بوده است. با وجودی که مطالعات مختلف نشان داده‌اند بین شیفتگی تحصیلی، خلاقیت تحصیلی و موفقیت تحصیلی با خودشکوفایی رابطه معناداری وجود دارد؛ ولی این رابطه مستلزم تلاش تحصیلی یا به عبارتی جدیت تحصیلی است. اتکینسون (Atkinson, 1980)، به نقل از بهرامی و رضوانی (Bahrami & Rezvani 2006)، در پژوهش خود بدین نتیجه رسید که اشخاصی که از نظر نیاز

- Nezami, A. (1997). "Investigating Some Social and Psychological Factors Affecting Educational Performance of High School Students in Tabriz City", MA thesis, Shahid Bahonar University of Kerman, Faculty of Literature and Humanities. [Persian]
- Safari, Y; Darabi, F. (2003). "Investigate the use of Medical teachers from teaching Active and Inactive Methods Kermanshah" , Kermanshah University of Medical Sciences. [Persian]
- Seif, A. (2008). "Research Psychology", Tehran: Agah publication, 1st Ed., Virast No. [Persian]
- Shah, J, H .(1990). " Relationship among intelligence, self concept and academic achievement og pupils of standard x of semi- urban and rural areas of shihare taluk" , Expt, Edu.,18(4):104-110
- Shahny Yeelagh, M;Shekarkan, H;Bonayi Mobarak, Z. (2005). "Investigate the relationship between the subject and the subject of motivation Education The first high school girl students in Ahwaz". Journal of Psychology and Educational Sciences Fall; 12(3):47-76.
- Shahsavani, S. (2000). "Investigating Causes of Weakening of Motivation to Education in High School Students of Isfahan", research conducted by the Council of Research of the Office of Education of Isfahan Province. [Persian]
- Shneiderman, B. (1999). Isfahan", Iranian Journal of Education in Medical Sciences, Spring, 9(11); pp. 8-79."Creating Creativity: User Interfaces for Supporting Innovation"; ACM TOCHI special issue (January–March 2000) HCI in the New Millennium; July 31.
- Trautwein,U., Koller , O., Schmitz ,B., Baumert, J.(2002). " Do homework assignmnets enhance achievement? A multilevel analysis in 7 grade mathematics". Contemporary Educational Psychology, 27, 26-50.
- Yousofi, A.; Ghasemi, A.; Firooznia, S. (2009). "Relation between Educational Motivation and Educational Achievement of Medical Students of Medical University of
- Peivain journal, No. 241, teacher-parent assembly 1999. [Persian]
- Bahrami, F.; Rezvani, S. (2006). "Investigating Relation of Educational Achievement Motivation of Male and Female High School Students of Isfahan to Their School's Characteristics in Academic Year 2003-2004", Journal of Psychology and Education Research of the University of Isfahan, Faculty of Psychology and Education, No. 2, serial No. 6, fall and winter. [Persian]
- Burleson, Winslow.(2005)." Developing creativity, motivation, and self-actualization with learning systems". International Journal of Human-Computer Studies. Available at: www.elsevier.com/locate/ijhcs
- Cooper, D.L. (1999, April). "Can we really measure what we do; Outcomes assessment in student affairs". Invited keynote speaker, South Carolina College Personnel Association Conference, Myrtle Beach, SC.
- Fardanesh, H. (2004). "Theoretical Bases of Educational Technology", 6th Ed., Tehran: Samt.
- Gange, F. , & Stpere, F.(2001). " When IQ is controlled, does motivation still achievement", Intelligence, 30,71-100.
- Hooman, H. (1987). "Investigating Causal Models of Achievement", Journal of Education Sciences, 10 (1-2), 19-39. [Persian]
- Koutsoulis, M. K. , Campell , J. R.(2001). " Family processes affect students' motivation, and science and math achievement in Cypriot higher schools" , Stuctural Equation Modeling, 8(1), 108-127.
- Lavasani, G.; Keivanzadeh, M.; Keivanzadeh, H. (2007). "Relation of Educational Activity, Educational Achievement Motivation, Emotional Intelligence, and Contextual Variables to Students' Educational Achievement", Journal of Psychology and Education of the University of Tehran, 37th year, No. 1. [Persian]
- Lotf Abadi, H. (2000). "Applied Developmental Psychology", Tehran: National Youth Organization, First Printing. [Persian]